

MOHÁCSI HIRLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési ára:
Negyedévre 2 pengő

Száma: 20 fillér.

Szerkesztőség: 107, kladóhivatali társbeszélő sz. 67.

Városiak falun.

Budapestet ért légitámadások beszámolóiból olvashatjuk, hogy ez a nagy metropolis megváltoztatta arculatát. A beharangozott hisztériának, pániknak nyoma sincs.

Az emberek lett légyen akármilyen társadalmi csoport-hoz tartozó versenyre kelnek magyar életék és értékek megemlékezésében olyannyira, hogy a főváros lakossága magatartásának láttán méltán keltheti minden magyarban azt a megnyugtató érzést, hogy a pörölycsapások, nemcsak rombolnak, hanem edzenek is s azokat a szakadékokat, amelyek a magyar társadalom rétegeit egymástól, elválasztották lassan-lassan betöltik. Vajjon meghozza-e a változást a város és a falu között elterülő mélységek terén is?

A városi ember, még akkor is, ha faluról került a városba előbb-utóbb megtagadta a faluval való kapcsolatait s úgy érezte, hogy a műveltebb és felvilágosultabb ember szerepét kell betöltenie a falusival szemben.

A földműves ember pedig csak a maga kétkézi munkáját tartja értékesnek, amiért bizonyos fokig nem is érti meg a városi ember munkájának magasabb bérét egyrészt, másrészt pedig a természettel folytatott állandó küzdelmében magát lekötöttnek érezvén a városi emberben csak azt látja, hogy az szabadon él. Holott, ha a város látszólag az egyénnek ad is bizonyos szabadságot, a műhely és hivatal voltaképpen sokkal jobban rabszolgává teszi a városi embert, mint a falusi gazdának küzdelmét a természettel szemben.

Ez a két ellentétes felfogás szülte azokat a mélységeket, amelyek elválasztották a városi embert a falusítól. A két ellentétes életforma most más körülmények között találkozik. A kibombázott

városi lakosság a falvakban keres és talál menedéket. — Új életformákkal kell megismerkednie s abba behelyezkedni. Ebben az új élet formában a városi ember elveszti a városban magától értetődő szórakozási és kényelmi berendezéseit, szemtől-szembe kerül a falu világával, de szembe kerül azzal a természettel is, amelyet nem ismert, vagy mert esztendőök óta elkerült a faluból elfelejtett.

Látnia kell majd, hogy a föld népe kicsoda küzdelmet kell megvívjon nap, mint nap a mindenkori kenyérért s lassan megtanulja majd megbecsülni azt a munkát, amit a föld népe végez azért, hogy kenyérré változzék a magyar földbe vetett búza.

A falusi ember pedig lassan megismeri a városi em-

ber életét, amely nemcsak moziból, vízvezetékéből, hanem robotmunkát kívánó műhelyekből, gyárakból is irodákból áll, amelyek sokkalta inkább hajtják igájuk alá a városi embert, mint a föld népet a természet kiszámíthatatlan ereje.

Ebből a kétoldalú megismerésből nem származhat más, mint, hogy az irigység és gyűlölet megenyhül a városi emberrel szemben az utóbbi részéről pedig a vállveregető lekicsénylés felváltja a megbecsülés és szeretet.

A bajban a magyarság mindig megtalálta egymás kezét s ez az új, a háború szülte kényszerű egymásra utaltság nagyban elsimíthatja azt a szakadékot, amely fennáll a város és falu között.

Megtörtént a mohácsi zsidók gettóban való elhelyezése

564 mohácsi és 605 baranyai zsidó kerül a mohácsi gettóba.

Május 6-án terjedt el annak híre a városban, hogy a zsidó törvény végrehajtásával kapcsolatos kérdések rendezése során Mohácson is fel kell állítani a gettót. A kérdés rendezése érthető módon Mohács életében is jelentős fordulatot hozott egyrészt a zsidók lakhelyének kijelölése, másrészt ezen kérdés folytatán érdekelt keresztény családok elhelyezése miatt. Hétfőtől lapzártáig felbolygatott hangyaboly képét mutatta a város. Mindenütt költözőkódó családokat láthatott a járókelő vegyítve a költözőkódással járó idegességgel, futkosással.

A város jövő életében olyannyira fontos intézkedés tárgyában fekerestük *vitéz Szőnyi Alajos* polgármestert s megkértük adjon részletes információt azokról a már megtett és még megtenni szándékolt intézkedésekről, amelyek elrendelték a mohácsi gettó felállítását

A zsidók lakhelyének kijelölésére vonatkozó rendeletek — mondotta *vitéz Szőnyi Alajos* polgármester — április 26-án jelentek meg a hivatalos lapban. E rendelet a zsidók lakhelyének kijelölésére nézve több megol-

dást tartalmazott s a zsidók összeköltöztetése terén a döntő szót a vármegyék alispánjainak hatáskörébe utalta.

Baranyavármegye alispánja a kormánytól nyert utasítás és felhatalmazás alapján május 6-án szombaton adta ki a rendeletet Mohácson leendő gettó felállítására, azzal az utasítással, hogy az összeköltöztetésnek máj 9-éig, azaz szerdáig be kell fejeződnie. Az érdekelt városi hatóságok haladéktalanul megkezdték a tárgyalásokat és elvben megállapodtak e célra szükséges terület kijelölése tárgyában.

Lehetőség szerint kevés keresztény családot mozgatni meg, a zsidók átköltöztetése során, ezért esett a választás a Br. Eötvös utca azon részére, ahol túlnyomóan zsidók laktak. Irányadó szempontként szolgált még az is, hogy olyan területre essen a választás, ahol általában nincs, vagy csak nagyon kevés gazdálkodó van, mert a zsidók házaiban gazdasági épületek nem voltak biztosíthatók.

A tekintetbe jövő lakások számának megállapításánál az volt a főszempont, hogy szobánként 4-4 zsidó kerüljön elhelyezésre. Mivel Mohácson 564, vidékről pedig 605 zsidó átköltöztetéséről volt szó körülbelül 300 lakás igénybevételére került sor, nevezetesen a Br. Eötvös utca a Szt. Háromság utcától a Vörösmarty utcáig, a Szt. János u., Kigyó u., Szabadságtér, Kálvin köz, Bocskai u. keleti része, Battyáni u. északi része és a Molnár u. egy része. A rendelet u. i. kimondja, hogy 10.000 lakoson aluli községekben zsidó nem maradhat s azokat 10.000 lakosnál nagyobb községekben kell elhelyezni. Mivel Baranya vármegyében Mohács az egyedüli — Pécsset leszámítva 10.000 lakoson felüli helység a pécsi járás kivételével az összes járasok zsidói Mohácsra kerülnek.

Május 8-án megkezdődött a tárgyalás a kitelepítés alá kerülő keresztény lakókkal, akiket a városi hatóság meghallgatott és ezen tárgyalások eredményeképp jelölte ki a város jövőbeli lakásokat írásbeli véghatározattal. Időközben újabb rendelkezés érkezett, amely a gettóban települt zsidóság részére előírta azt, hogy a pénzkezelésüket végző öttagú bizottság — amely a hatóságokkal az érintkezést fenntartja — közös étkeztetésről köteles gondoskodni, amiáltal a zsidók elhelyezésére a konyhák is felszabadulnak. Ez a rendelkezés lehetővé tette a gettó területének csökkentését és pedig olyképen, hogy a Szabadságtér egy része, a Kálvinköz, Bocskai, Battyáni és Molnár utcák erre a célra megelőzőleg kijelölt részei, továbbá a Szt. János utca eleje a Király utcától a Kigyó utcáig az igénybevételről mentesül. Ez a mentesítés megkönnyebbülést okozott az érdekelt lakóság körében, mert sok kis ember maradhatott meg megszokott otthonában, s ezzel sikerült megoldani a nehezen áttelepíthető ipari üzemek kérdését, mert nem volt szükség a Csányi és Lőrinc féle vendéglők áthelyezésére. A zsidók költöztetése kedden indult meg s erős ütemben szerdán folytatódott. Mindhogy közben a város azon értesítést kapta, hogy a vidéki zsidók csütörtök helyett csak hétfőn érkeznek a zsidók költöztetésének végleges befejezéséül a csütörtöki napot jelöltük meg. A gettó területén van zsidó orvos. Az áttelepülés alól mentesült másik két zsidó orvos, akik a kaszinóban felállított Lég-

oltalmi mentőállomáshoz igénybevetett orvosok.

A két gettóban a zsidók részére kijelölt szobák száma 226, a konyháké 83, ami összesen 229 lakóhelyiség.

Az átköltöztetés során a kath. Legényegyletnek is költőzködni kellett s annak a Városház utcai volt Központi étterem helyiségeit jelöltük ki. Az Izsák féle vendéglőnek a kényszerhelyzet következtében a Kossuth Lajos utcában megürült Fischer féle házat jelöltük ki.

Megértem — folytatta *vitéz Szőnyi Alajos* polgármester — hogy súlyosan érinti egyes keresztény családok helyzetét a tett intézkedések, azonban a megtett intézkedéseket magasabb szempontok írják elő s ezek alól senkinek huzhatja ki magát, s amelyeknek végrehajtásával senkit sem érhet anyagi hátrány. Az átköltöztetéssel kapcsolatos költségeket erre a célra kijelölt alap viseli s intézke és történt arra nézve is, hogy az elhagyott ingatlanok jövedelmét a károsult keresztény családok megkapják. Megértjük azt is, ha egyesek nem egészen urai idegeknek, mégis szövé kell tennem egyesek semmivel sem menthető magatartását és agresz-

szívását a hatósági intézkedésekkel szemben. Ezek az emberek úgy látszik megelégedtek arról, hogy ma az ország sok városában bombakárosultak ezrei vonulnak szárnyasszegetten más lakhelyek fele, elveszítve jóformán mindenüket, sőt hozzátartozóik nagy részét is. Voltak olyanok is, akik hatósági emberekre hivatkozva önhatalmulag leállították egyes családok költöztetését, ami felesleges zavart okozott csak. Hogy a dolog megoldása nem könnyű feladat azzal a város vezetősége tökéletesen tisztában volt s a szükséges intézkedéseket minden körülmény józan figyelembevételével és megtárgyalása által tette meg.

Az átköltöztetés befejezte után a gettót lezárják s onnan csak csoportos munkára jöhetnek ki a zsidók. A lakásokban visszamaradt ingóságok leltározása és hatósági zár alá helyezése folyamatban van — s ezzel a kérdés minden bizonnyal nyugvópontot jut fejezte be tájékoztatóját *vitéz Szőnyi Alajos* polgármester.

Értesüléseink szerint az átköltöztetés teljes befejezése után a föltetes hatóságok a szükséges ellenőrző intézkedéseket megteszik.

lelkesező és azért áldozatot is vállalni tudó embereket, akikből meg lehet alakítani a grafikai barátok kis csoportját. Sopronban és Pécsen e téren igen igen jelentős eredményeket találhatunk már, ahol rendszeres előadásokat tartanak a grafika köréből. Ezek az előadások és a nyomokban keletkező érdeklődés azt mutatja, hogy az elvetett kis mag kikelt, fává, virágzó és lassan gyümölcsöt érlelő fává nőtt.

Előjáróban említett mohácsi kiállítás eredménye azt igazolja, hogy nincs hiány az érdeklődés terén, csupán, mint általában mindenütt vidéken, a magyar grafikus művészetet sajnos nagyon kevesen ismerik. A grafika sokak előtt terra incognita, tabula rasa. Fedezzük, illetve fedjük fel az ismeretlen szépségeket, értékeket. Mutassunk rá arra, hogy kis dolgokban is mily sok művészi érték lappang és mily sok örömet, lelki szórakozást találhatunk e kis lapokban. — Gyűjteményünk azonban ne legyen szekrényünk elzárt kincse, amelyben szobánkba bezárkózva csak a saját gyönyörűségünket keressük. Legyen az bizonyos vonatkozásban közkinccs. Ezen az alapon kialakul az a baráti kör, amely aztán már nagyobb vonalon viheti tovább a magyar grafika ügyét itt Mohácson is.

Bizonyos vagyok, ha ily módon indítjuk el a célja felé a képzőművészetek Benjaminjának a rózsákkal és rézvirágokkal ékes szekerét, hogy ez a kis szekér sok-sok utasának megszámlálhatatlan boldog órát fog ajándékozni és megismerve a művét keresni fogják a művészt. Egyik gyűjtőtársam azt írja, hogy országok összeomlása, határok eltolódása sem változtat semmit azokon a barátságokon, melyeket a művészet szeretetéből fakadó könyvjegy gyűjtés hozott létre és kovácsolt szilárd művész és gyűjtő között.

Hiszem, hogy Mohács társadalma, amely már oly sok irányban adta tanujelét kulturális vonalon is a lelkes érdeklődésnek és művészet pártolásnak, e téren is előbb-utóbb kifejlődik az a lelkes grafikat szerető és támogató kör, amelyen keresztül már a nagyközönség is lelkes támogatója lesz a magyar grafika ügyének.

Több kapálás — több kukorica.

Kevés a kukorica, emiatt nagy gond az állattartás és a hizlalás. Ezen segítenünk kell! Kapáljunk többször, mint eddig és nagyobb lesz kukoricatermésünk, több jóvedelmünk, több disznót hizlalhatunk. Elsősorban a gazda dolgos kezében van az idej kukoricatermés sorsa. Vegye tehát többször kezébe a kapát, mint eddig, mert többszöri kapálás után lényegesen nagyobb a termés. A kukoricát, amikor már kikelt és sora látszik, könnyű boronával a sorok irányában fogsoljuk meg. Természetesen rögzös talajon a kikelt vetést fogsolunk nem szabad, tehát a fogsolás előfeltétele az, hogy a talaj rögzmentes, porhanyó legyen. A fogsolásnál tökéletesebb munka a sarabolásnak nevezett sekély kapálás. Ezt ne

mulasszuk el, amikor a kukorica sora már jól látszik és földűnk gazdasodni kezd. A sarabolással irtjuk a gázt, porhanyítjuk a talajt és megakadályozzuk, hogy a talaj kiszáradjon. Az a gazda, aki a sarabolást idejében jól elvégezte, örömmel látja utána, hogy kukoricája szépen fejlődik. A jószágot is növendék korában kell a legnagyobb gonddal nevelni, így van ez a kukoricával is. Amit a kukorica első fejlődésekor elmulasztottunk, azt később helyrehozni már nem tudjuk. Sajnos a sarabolást még igen sok gazda elmulasztja és a kukorica kapálás kétségkívül nagyon fontos, de ennek már a második kapálásnak kell lennie! Az egyelés körül igen sok hiba történik. Vannak gazdák, akik azt hiszik, hogy nagyobb lesz a termésük, ha egy helyen több tövet hagyják meg. A szorosan egymás mellett meghagyott tövek rendszeresen fejlődni nem tudnak és hitvány csöveket hoznak. Egy helyen tehát csak 1—2 erős, fejlett egészséges tövet hagyjunk meg, mert így a kukorica elég táplálóanyaghoz, napfényhez jut és 2—3 jól fejlett, idejében beérő csövet hoz. A kapálás célja: a gyomok irtása, a talaj felső rétegének porhanyóan tartása és a talaj nedvességének megőrzése. Az élelmes gyom elszívja a kukorica elől a nedvességet és a tápanyagokat, tehát a kapálással irtsuk ki a gyomot és a kukoricaföldet elgazosodni ne engedjük. A kapálással porhanyóan tartott felső réteg alatt a talaj megőrzi nedvességét és ez a porhanyó réteg magába veszi az esőt, az nem jut le róla, hanem a kukorica hasznára van. Ha a jól kapált kukorica földjének felső rétegét kissé elkotorjuk: láthatjuk, hogy a talaj nedves.

Hányszor kell kapálni? Anyanyiszor kell kapálni, ahányszor a talaj gyomosodása és összefüggése miatt arra szükség van. Általában a legtöbb gazdának többször kell kapálnia, mint eddig! A saraboló kapálással együtt szükség van legalább negyszeri kapálásra ahhoz, hogy a talaj tápanyagait jól felhasználjuk és nagy kukoricatermésünk legyen. Nagyobb esők után, amikor a talaj megszikkadt, azonnal kapáljunk. Eső után a kapálás meg egy esőt ér, ezt ne feledjük el!

Hogyan kell kapálni sekélyen?

A mély kapálás a kukorica gyökereinek nagy részét elvágja és száraz levegőt enged a gyökérhez, pedig annak nem száraz levegőre, hanem nedvességre van szüksége. Az ország számos gazdaságában végzett kísérletek bebizonyították, hogy sekély kapálás mellett egy kat. holdon legalább két métermáza szemes kukoricával terem több, mint az ugyanannyiszor végzett mély kapálás mellett. Nem arra való a kukorica kapálása, hogy a gyökereket pusztítsuk és ezzel megnehezítsük a kukorica táplálkozását. De az sem célja, a kukoricakapálásnak, hogy a talajt mélyen fellazítsuk, hanem azért kell kapálnunk, hogy a talaj felső rétegét porhanyóan és gyommentesen tartsuk. A kukoricának tehát nem mély kapálásra, még kevésbé töltögetésre van szüksége, hanem minél több sekély

Lehet-e szolgálni a magyar grafika ügyét vidéken?

A Magyar Exlibrisgyűjtők és Grafikabarátok Egyesületében *Sárdy Endre* a lelkes mohácsi kisgrafika gyűjtő értékes előadást tartott arról, vajon lehet-e s ha igen milyen módon szolgálni a magyar grafika ügyét vidéken?

Felkerestük *Sárdy Endrét* s megkértük mondja el nekünk is, azon elgondolásait, amelyekkel a vidéken lakó műbarátok is szolgálatba állhatnak a magyar grafika immáron igen jelentős ügyének.

Egyik barátom — mondotta *Sárdy Endre* — a legutóbbi kiállítás alkalmával megkért, hogy vegyek részt a kiállításon gyűjteményemmel. Úgy határoztam, hogy a könyvjegyek és alkalmi lapokból fogok pár darabot küldeni. A megnyitás alkalmával a látogatók olyan nagy érdeklődést mutattak a kis grafika iránt, hogy nem mondhattam nemet ama kérésnek, hogy ismeressem a művészetek Benjaminját, a kisgrafikát. A előadás után jól esett, midőn egyik hallgatóm azt mondotta: most már az őrszere is kell könyvjegyvet készíttetnem. A kiállítás azt igazolja, hogy a nagyközönség igen kevés ismerettel rendelkezik, viszont ha megismeri a kisgrafikát örömmel kapcsolódik bele annak terjesztésébe.

Az igazi grafika barát tudja, hogy a vonalnak, ennek a nem létező elemnek mily fontos szerepe van a gondolat közlésben és a metszetek szemléleténél nemcsak a művész stílusát, kifejező erejét, vagy éppen vésővel, tüvel való büvészkedés mesteri fogásait nézi, hanem a művészi formában testet öltött, a fába, rézbe karcolt metszet gondolatot is. Ha igazi, vérbeli grafika barát vagyok, akkor nemcsak azt csodálom, hogy egy Valentin le Champion mily meserién kezel a vésőt, hanem cso-

dálom egyben az így kezelt véső munkával kifejezett gondolat, ötlet szépségét is. Ha így szemléljük a grafikai alkotásokat, akkor túlzás nélkül állíthatjuk azt, hogy a művészetek e Benjaminja is, ép oly csodás alkotásokra képes a maga kicsinyiségében, mint képzőművészetek más ága a maguk hatalmas alkotásaikban.

Mily jól eső érzés tölti el az ember lelkét, ha pihenő idejében lapjait nézegetve, próbálja a művészt gondolatát, ötletét elvesve, esetleg a kis grafikai lap tulajdonosát megismerni.

Mit tegyen tehát vidéki viszonylatban is, kisvárosi grafika barát?

Elégedjék e meg azzal, hogy önmaga részére készített négy-öt exlibrist másod, — vagy esetleg harmadrendű nyomdász grafikus-sal, készíttessen néhány száz körlevelet és áraszsa el ismert és kevésbé ismert műbarátokat? Ez az eljárás semmiesetre sem segíti elő a magyar grafika ügyét. A mai rohanó, mindent egyszerűsíteni akaró időkben kezd kialakulni az a szokás, hogy üdvözlő leveleket már sablonosan, nyomdai uton sokszorosítva állítják elő. Milyen más egy szép grafikai lap, amelyet az idők szellemének megfelelően dolgoz ki a művész megtestesítve szívből jövő jókívánásait egy szép metszetben. Porlepte harceszközök: ezt kívánjuk! Vagy: két kis malac által vontatott minden jóval megtéteztet kis szekér: ezt kívánjuk, vagy a háború szörnyű pusztítása után már az építő békés munkát kívánjuk az új esztendőben. Ezek a lapok nem húsz évvel ezelőtt készültek. Ezek a mai idők gondjait, óhaját fejezik ki. Ha ilyen lapokat kapunk és ha azok kiváló művész munkái, jól esik bennünk gyönyörködni. Ez maga azonban nem elég, hanem meg kell találni azokat az önzetlen grafikáért

kapálásra! Különösen olyan földön, amely erősen gazos, igen fontos a kukorica többszöri kapálása, hogy a gaz a magját be ne érlelhessen, a talaj el ne gyomosodjék.

Használjunk lókapát! Jólművelt talajon lókapával is tökéletes munkát végezhetünk, ha a gaz még nem hatalmasodott el rajta. A lókapával vézett munka szaporább és olcsóbb. A rosszul művelt, cserepes, hantos vagy erősen gazos földön a lókapá inkább kárt tesz, mint hasznot. Az ilyen földet darabosan fölslagatja a rögöket a kukoricára nyomja, hol a föld színén csuszlik, hol mélyen belevág a talajba, a gázt csak kiemeli, összolja anélkül, hogy gyökerétől elvágná, vagy a gyökereit kiszítaná. Jól művelt talajon a lókapá nagy előnye az, hogy gyors munkát végez, tehát megjárthatjuk vele a kukoricát annyiszor, ahányszor szükség van rá. A lókapának sem szabad mélyen járnia, mert különben kárt tesz a kukorica gyökerében. Ahova a lókapá el nem ér, így különösen a kukoricatövek között sorban — kézikapával kell dolgoznunk. A lókapá akkor nagy segítség, ha négyzetben vetettük a kukoricát, mert ilyenkor keresztben hosszában dolgozhatunk vele és alig marad munka a kézikapá.

Aratás után is kapáljunk! A legtöbb gazda aratás idején abbahagyja a kukorica kapálását, pedig amikor a kapa pihen, nem pihennek a gyomok, hanem fejlődnek tovább! Aratás után júliusban vagy augusztus elején ismét gyomos a kukorica és ha akkor nem kapáljuk meg, nem irtjuk ki a gázt, akkor a kukorica nem fejlődik jól és nem adja azt a terméstöbbletet, amelyre szükség van. A kukoricának ilyenkor van a legnagyobb szükség kapálásra és nedvességre, mert most fejleszti és kezdi érlelni a csöveket. Ne engedjük tehát, hogy a gyomok elvegyék előle a táplálékot és a nedvességet és ezenfelül magot is kössenek. A gyommagvak ugyanis elgázosítják a kukorica után — következő földjét és így a kukorica már nem az a gyomirtó növény, aminek a kapát nem kimélő jó gazdák mondják.

A többszöri kapálás haszna: 6—8 mészszemes tengeri! Az egész országban vézett számos kísérlet megmutatta, hogy a kukorica többszöri kapálása nagy eredménnyel jár. A terméstöbblet 6—8 métermészszemes kukorica, de voltak ennél magasabb eredmények is. Kapáljuk tehát kukoricánkat sekélyen, annyiszor, ahányszor a talaj összetömődése és a gaz miatt szükséges, kapáljuk lehetőleg a nagyobb esők után, használjunk lókapát és ne mulasszuk el az aratás utáni kapálást!

Légo közlemény. A légi parancsnokság felhívja a lakosság figyelmét arra az esetre, ha az elektromos uton megszóllatott szirénák használhatatlannokká válnak, a harangok féltreverésével jelzi a légiállami parancsnokság a riadót míg annak megszűntét rendes harangzóssal jelzi.

Fogadalmat tettek vizescserkéseink.

Május 7 napjára hirdett nyilvános vizescserkésznapség gyűlési tilalom miatt elmaradt s a vizescserkészek kicsiny, de barátságos otthonában zajlott le a nyilvánosság kizárása mellett a fogadalmotélti ünnepség. A Himnusz eléneklése és *Tuzson Tihamér* szavalata után *dr. Szkladányi László* csapatparancsnok ismertette az 1943 év eseményeit, valamint cserkészt és evezőscsoport eredményeit. Majd *dr. Grund Béla* a Magyar Cserkészmozgalm IV. kerületének fűfvezetőtiszte szólt meg szavakkal a fogadalmat tenni akaró jelöltekhez. Mindig büszke öröm tölti el a kerületi vezetőséget — mondotta többek között — ha a mohácsi vizescserkészek lelkes és eredményes munkásságáról hall. Ez a csapat az elmúlt időkben is mindig jó munkát végzett, hiszi és reméli, hogy a mai sokkalt nehezebb időkben, amikor élet-halál harcát vívja a magyarság minden mohácsi vizescserkészt tudni fogja kötelességét. Majd kivette a fogadalmat a csapat ujonnan avatandó 25 jelöltétől. E jelöltek között már szép számmal szerepeltek a Magyar jövő telepen megindított cserkészcsoportok is. A jelöltek fogadalmat a téli hónapokban megtartott segédtiszti tanfolyam résztvevői tettek tisztifogadalmat.

Az avatás után *dr. Szkladányi László* ismertette a csapat 1943. évi evezős teljesítményét. Az 52.000 megevezett kilométer következtében a csapat megtartotta vidéki viszonylatban az első, országos viszonylatban negyedik helyét, azonkívül balatoni mozgótáborával elnyerte a Magyar Evezős Szövetség „Legszebb túra” I. díját. A csapatdíjat, egy díszes szobrot, *dr. Grund Béla* lelkes szavak kíséretében a csapat parancsnokának, míg a résztvevőknek juttatott díszes plaketteket a táborban résztvevő vizescserkészeknek osztotta ki. *Dr. Szkladányi László* ismertette *Eckert József*, *Bánhid János* és *Lesching József* vizescserkészt életmentők tetteit, akiknek *dr. Grund Béla* méltatva tettük nagyságát és nemességét, átadta a *Főcserkészt* által adományozott életmentő kitüntetések és főcserkészi elismerő okiratot.

Vitéz Marossy Gyula Mohács város és járás leventeparancsnoka örömeinek adott kifejezést, hogy a mohácsi vizescserkészek munkája leventevonalon is mindenkor példás és hiszi és vajlja, hogy ez a munka előmozdítója lesz annak az egyetemes nagy munkának, amelyért ma minden magyar ifjúnak a szebb jövő eléréseért dolgoznia kell.

Bizony József szavalata és a Szózat eléneklése után ért véget a mindvégig bensőséges ünnepség.

Póruhárt dereglyés. *Kincses János* mohácsi lakos feljelentést tett három halgazda ellen, mert 22 napi ut után Zomborra szállított tenyészhalért járó 1320 P fuvardíjat nemfizettek ki azzal az indoklással, hogy társas viszonyuk megszűnt.

Közlekedési forgalom az elmúlt évben.

Az elmúlt esztendőben a háborus vonat és autóbusszorkorlátozások dacára Mohács városa tekintélyes személy forgalmat bonyolított le, amely mindinkább igazolja a város fontosabb kereskedelmi és gazdasági jelentőségét. A fennálló törvényes rendelkezések értelmében a teheráru forgalomra vonatkozó adatok nem közölhetők, azonban a város forgalmának élénkségét igen szemléltető módon igazolják a személyforgalom adatai. A M.F.T.R. állomásról az elmúlt évben elindult 38 247 személy, érkezett 33 736 személy. A D.G.T. állomásról elindult 6076 személy, érkezett 4843 személy.

A Mohács Pécsi Vasut állomásról az elmúlt évben elindult 91 488 utas érkezett 92 906 utas.

Az autóbusszoknál Mohács—Pécs—Pécs—Mohács viszonylatban 73 532 utas, Mohács—Bátaszék—Bátaszék—Mohács viszonylatban 36 055 személy, Mohács—Pécsvárad és vissza 9 127 utas. Mohács—Villány—Harkányfürdő 4 415 személy, Mohács—Eszék 67 789 személy, Mohács—Vörösmart—Kisköszeg 53 837 utas. Összesen 518 062 személy.

A város átkelési üzeme egy-maga 559 314 személy szállított át a Dunán. Amellett 51 314 kis állatot és kerékpárt, 6 678 nagy állatot, 81 791 kocsit, 1788 autót, 1298 motorkerékpárt. Az üzem ezen óriási forgalmat 11 hó alatt bonyolította le, mert az üzem a jégzajlás miatt január 9 től február 9 ig szünetelt. Az átkelési üzem mindjobban emelkedő forgalmát legszemléltetőbben az mutatja, ha összevetjük a tíz év előtti forgalommal. 1934-ben 342 606 személyt, 20 056 kisállatot és kerékpárt, 4 580 nagy állatot, 70 921 kocsit, 121 autót, 488 motorkerékpárt szállított át a Dunán. Ezen összehasonlítás szempontjából különösen az autót és motorkerékpár forgalom közötti hatalmas különbség tűnik fel. Kereken 15-ször nagyobb volt az autóforgalom 1943-ban, mint 1934-ben. E forgalom növekedés is igazolja azt, hogy az átmenő gépkocsi forgalomban a mohácsi rév, majd a baracscai kövesút igen fontos szerepet tölt be s a mohácsi közúti híd megépítése nem lokális érdek.

Ezen óriási forgalom lebonyolítása terén a mohácsi átkelési üzemre nem kis feladat hárul. Megkérdeztük *Kiss Ferenc* üzemi igazgatót az elkövetkezendő forgalom szempontjából is mennyiben üzemképes a mohácsi átkelési üzem? Üzembiztonság szempontjából — felelte *Kiss* igazgató — az átkelési üzem most jobban áll, mint valaha. A II. Lajos csavargőzöst 30 000 P-ös költséggel teljesen rendbehoztuk nagymérvű kazán és gépjavításokkal. Maga a hajótest két évvel ezelőtt nyert alapos tartarozást. A jelenlegi nehéz nyersanyagbeszerzési világban hozza meg gyümölcsét az elhatározás, hogy a Mohács motorost évekkal ezelőtt egy Ganz-Jendrasik féle nyersolajmótorral rendez-

tük be benzin motor helyett. A nyersolajmotorok sokkal kevesebb üzemanyag kell s főleg nem benzin. hanem nyersolaj. Az u. n. kovácsmotorok is generáljavításokat kaptak. Az átkelési üzemnek önmagát kell kifizetnie s ezen nagyobb javítások következtében szükségessé vált az átkelési díjaknak mintegy 30%-al való emelése. Ezt a képviselőtestület meg is szavazta. Sokak előtt furcsának látszik, hogy az átkelési üzem hatalmas forgalma dacára kénytelen volt díjait emelni. Egy pár adat mindjárt megvilágítja a való helyzetet. Az elmúlt évben az átkelési üzem bevétele 95 754 P volt, ha figyelembe vesszük a hatalmas forgalmat, voltaképpen nem is olyan nagy jövedelem, amiből az üzem mindössze 2000 P-öt ad a város háztartásának évente a többi mind maga az üzem emészti fel. Ne számítsuk a személyzeti díjakát és az üzem nyersanyag-szükségletét hanem csak néhány számadatot. A kompok deszkáinak felújítása pl. 10 000 P-be kerül. A motoroshoz 2 drb. önindító accumulator 5 000 P. stb. Ezek pedig csak jelentéktelen beruházások, amik azonban az üzem képe s szempontjából nélkülözhetetlenek. A 30 000 P-ös javítási költségeket is a képviselőtestület két évre osztotta el, tehát a 30%-os emelés csak két év alatt hozza be a javítási költségeket.

A jelenlegi körülmények között tökéletesnek tartja e az átkelést kérdezzük *Kiss* igazgatót? Az átkelés természetesen tökéletes megoldást csakis a hiddal kaphat, mindaddig azonban mindent elkövetünk, hogy az, az adott körülmények között minél gyorsabb legyen az üzem a mohácsi oldalról minden félórán indul ami azt jelenti, hogy félóra alatt meg is fordul a hajó. A vasárnapi átkelés a kocsis forgalom szempontjából kissé nehézkes és nem gazdaságos, mert sokszor egy kocsi miatt is át kell menie a nagy kompnak. Foglalkozunk itt azzal a gondolattal, hogy amint az a pénzügyi lehetőségek megengedik, egy négykocsis befogadó kisebb kompot építünk, a vasárnapi forgalom részére. Ezt a kompot, két kovács motor is elbírná s így egy két kocsi miatt nem kellene a gőzhajónak, vagy motorosnak a nagy komppal átmennie a Dunán s viszont ezzel a kisebb komppal a személyforgalom is jól oldható meg az ünnepi kisebb kocsi forgalom mellett.

HIREK

Bíróági áthelyezés. A Kormányzó az Igazságügyminiszter előterjesztésére *Dr. Csáky Arpád* bajai kir. járásbíró a mohácsi kir. járásbírószékhez saját kérelmére áthelyezte, aki hivatalát már át is vette.

Halálozás. *Dobszay János* a Szent István Társulat pécsi fiókjának volt főnöke folyó évi május hó 6-án életének 67-ik évében elhunyt. Temetése Pécsen 8-án délután 4 órakor volt őszinte részvét mellett.

— **Honvédlüzenetek.** *Dr. Réder Dezső* üzenete: Minden kedves ismerősömet üdvözlöm a harctér dicső mezejéről, ahol most imádozt honvédeink szent véráldozatukkal megváltják Nemzetünk örök jövőjét és boldogságát. Adja a jó Isten, hogy úgy legyen. T posta száma M. 352.

— *Reisz János* németbolyi lakós üzenete: Előreláthatólag 14—20 napig semmi írást tőlem ne várjatok, mert új állomáshelyre kapunk beosztást. Egészséges vagyok. Anyámnak, nagyanyámnak és Karcsinak sok csókot küldök. Ismerősöimet szeretettel üdvözlöm Tábori posta száma B. 641.

— **Adományok a bombakárosultaknak.** Követendő szép példát adták a következő gyermekek: *iff. Boda István, iff. Boda László, Boda Lucika, Nagy Ilonka és Erzsike, Rosinger Jucika és Hegedűs Csöpike*, akik kis színdarabot adtak elő, melynek 70 pengő bevételét a bombakárosultak felségélyezésére küldik el lapunk kiadóhivatala útján. Ezenkívül a 199. sz. Légo házcsoport *Schauly János* parancsnok gyűjtési eredményét 30:50 pengőt és a 280. sz. Légo házcsoport *Schivánovics Lajos* parancsnok gyűjtését 40 pengőt szintén lapunk kiadóhivatala útján juttatják el a bombakárosultakhoz.

— **Követendő példa.** A mohácsi róm. kat. egyházközség tanítói követendő példát mutattak a háborús áldozatvállalásra. A közoktatásügyi miniszter ama rendelete, mely szerint az állami és községi tanítók közigazgatási munkát tartoznak vállalni, rájuk ugyan nem vonatkozik, ők azonban önként jelentkeztek a polgármesternél, kérték a közigazgatáshoz való beosztásukat és máris igen hasznos és fontos közérdekű munkát végeznek a közellátás terén. Dicséretreméltó elhatározásuk szolgáljon a mai időkben mindenki okulására!

— **Orvosi hír.** *Dr. Ónódy György* orvos v. klinikai tanársegéd orvosi rendelőjét, hatósági rendelkezésre Vörösmarty u. 1. sz. alá (volt Lendvay féle lakás) helyezte át.

— **Iparosok figyelmébe!** Az ipartestület értesíti tagjait, hogy a következő anyagok kerülnek kiosztásra: szabók és cipészek részére cérna, kalapos és női kalapkészítők részére kalaptomp és kész kalap, sütők részére mosószappan. Utalványok átvehetők az ipartestület irodájában. Az érdeklő iparosok figyelmét felhívjuk, hogy motalkot csak egyenkénti igényléssel lehet kérni.

— **Pénzbüntetések zsidóvagyon tárgyakra be nem jelentése miatt.** A mohácsi államrendőrség, mint rendőri büntetőbíróság zsidó vagyon tárgyakra be nem jelentése miatt *özv. Schwartz Béláné-Weidinger Ilona* mohácsi lakost 800 P *Vajda Sándorné-Schwartz Agnes* mohácsi lakost 1000 P, *özv. Bachrach Karolyné* mohácsi lakost 1000 P és *Mikola Mária* mohácsi lakost 500 P pénzbüntetésre ítélte, egyben *özv. Schwartz Béláné* és *Vajda Sándorné* ellen a közigazgatási eljárást is folyamatba tetie. Az ítéletek nem jogerősek.

— **Elmarad a német hangverseny.** A németnyelvtanfolyamok keretében május hó 17. napjára hirdett hangverseny megoldhatatlan akadályok miatt elmarad.

— **Milyen árukat kell a lezárt zsidó üzletekből kiszolgáltatni?** MTI. A Kereskedelm és Közlekedésügyi miniszter úgy intézkedett, hogy ki kell szolgáltatni azokat az árukat, amelyeket a lezárt zsidó üzletek valamelyikében ez év április 21-én írásban megrendeltek, de még nem szállítottak el, amelyeket javítás, alakítás, kicserélés végett elismervény ellenében az időközben lezárt zsidó üzletek valamelyikében hagytak, végül ki kell szolgáltatni a bizományba átvett árukészletet is, feltéve, hogy azok okirattal igazolhatóan nem képezik zsidó kereskedők tulajdonát. A fizetés a zsidó kereskedő zárt számlájára történik.

— **Kötelező a belső ablaktáblák leszerelése.** A polgármester értesíti a város közönségét, hogy a megisméltendő légitámadásokra való tekintettel kötelező a lakások belső ablaktábláinak leszerelése és azok védett helyre való elhelyezése. Légiveszély esetén különben is ajánlatos a lakás ablakainak kinyitása, mert bombázás esetén a légnyomás az összes ablakokat betöri, az üveg ma úgyszólván pótolhatatlan. A belső ablaktáblákat célszerű szekrények mögé vagy bútorok közé, vagyis védett helyen elhelyezni. Ezen rendelkezés végrehajtását a polgármester ellenőriztetni fogja.

— **Közellátási hír.** A polgármester értesíti a város közönségét, hogy a városi közellátási hivatal a városháza I. és IV. számú szobájából valamint a MFTR épületből a városi árvaszékkal együtt hétfőtől kezdve a Wolff Zsigmondné féle házba, Király u. 24 szám alá költözik át.

— **Kérvenyezni lehet a német katonáktól kapott márkák bevitelét.** MTI. Illetékes helyről közlik: A német véderő egyes alakulatai március 19—25 között egyes esetekben pengő bankjegyet elfogadtak, kérhetik azoknak a pengőre való átváltását. Az erre vonatkozó kérelmet a cimletek csatolása mellett írásban kell benyújtani május 11—20 között és pedig bármely PK. kötelekbe tartozó pénztintézetnél. A kérvények jogosultsága esetén az átváltás 100 márká 164 P. 20 f. árfolyamon történik.

— **Tilos erdő- és mezőgazdasági ingatlan elidegenítése.** MTI. A legújabb kormányrendelet értelmében a háború idejére szóló kivételes hatalom tartama alatt mező és erdőgazdasági ingatlan, ideértve a szőlő és kertgazdasági ingatlanokat is, jogügyelettal elidegeníteni nem lehet.

— **A dunaszekcsői állatvásárra nem szabad sertést felhajtani.** A vármezei hivatalos lap közlése szerint a Dunaszekcsőn fellépett járványos sertéspestis miatt a községekben tartandó állatvásárokról a további intézkedésig tilos sertést felhajtani.

— **Hirdelmény.** A rendőrkapitányságnak tudomására jutott, hogy egyesek a beszolgáltatásra kötelezett zsidók rádióvevőkészülékét kicserélték és velük a saját készülékeiket szolgáltatták be. Felhívom az érdekelteket, hogy a keresztyényeket egyaránt, — mielőtt ellenük a büntető és internálási eljárást folyamatba tenném — hogy az ilyen hatósági intézkedés kijátszására irányult cselekménytől haladéktalanul jelentsek be, annál is inkább, mert minden egyes rádiókészülék jogos beszerzését igazolhatni fogom. *A kapitányság vezetője.*

— **Ányakönyvi bejegyzések** 1944. május 5 től május 12 ig
Születések: Kovács Verona Katalin, Pintér Erzsébet, Kolep Zsuzsanna, Peics Zseliszláv, Szabó József, Szekeres Bálint, Niedermayer János, Sztojka Mária.
Házasságkötések: Sziebert Elek és Suput Veszélna, Krausz József és Hecht Éva, Schwimmer György és Maislis Klára.

Haldőzások: *özv. Iloskics Mátýásné* 63 éves, *özv. Spiegel Józsefné* 85 éves, *Szajcsán János* 73 éves, *özv. Lampert Jánosné* 86 éves, *Bartalos István* 7 hónapos, *Pozsár Mihály* 73 éves, *Szalai Józsefné* 57 éves, *Szűcs Sándorné* 61 éves, *Vidák Mátýás* 76 éves, *özv. Iloskics Jakabné* 83 éves, *Balog István* 5 hónapos, *Tevellyác Tivadár* 75 éves, *özv. Mihó Mátýásné* 77 éves.

SPORT.

Mohácsi LE—Villányi LE 2:1 (0:1) Vészegegy játék

Mohács. LEb. Játékvezető: Ránics
Az első tavaszi levente-bajnoki mérkőzés igen gyenge játékot hozott, különösen a mohácsi leventék részéről. A hazai csapat csak csapkodott és szerencsével tortotta itthon mindkét pontot. Villányi csapata játszott a szebb labdarugást és feltétlenül megérdemelték volna az egyik pontot lelkes játékkal. Az első félidőben a vendégek irányították a játékot és ennek megfelelően meg is szereztek a vezetést Horváth révén. 0:1. Szünet után Mohács fölénybe kerül, de villányiak jól védekeznek. A mérkőzés vége felé azonban szerencsével Huber és Mózes góljával kicsikarják a hazaiak a győzelmet. Leventéink közül csak Késity, Brechler és Bende játéka emelhető ki.

MTE csapata vasárnap az SS válogatott csapattal játszott barátságos mérkőzést szép számú közönség előtt, amelyet szép játékban 2:0 os félidő után 4:0 arányban nyert meg Molnár, Müller, Hernádi és Völgyesi góljával. A megfiatalított MTE bár az ellenfél nem volt erős, tetszetős játékot mutatott be.

Vasárnap az MTE Komlóra megy bajnoki mérkőzésre, míg leventéink Nagykozáron játszanak fontos mérkőzést.

— **Áldozócsütörtökön** Mohácson lesz bajnoki mérkőzés, amikor is a PEAC bajnokjelölt csapata lesz az MTE ellenfele.

Felölősszerkesztő:
DR SZKLADÁNYI LÁSZLÓ
Laptulajdonos és kiadó:
FRIDRICH OSZKÁR

Hivatalos gabonaárak
1944 május hónapban:

Buza	44 25 P
Rozs	41 25 P
Takarmányárpa	40 25 P
Sörárpa	44 25 P
Zab	44 25 P
Csőves tengeri	— P
Morzsolat tengeri	36 — P
Bab, fehér	80 — P

Legújabb vasuti menetrend
KAPHATÓ:
FRIDRICH OSZKÁR
könyv- és papírkereskedésében

ELADÓ keveset használt
Continental táskairógép
Tompa M. u. 58.

Munkásokat
16—17 évet betöltött tanulókat felvesz a **Mohács-pecsi vasút.**
Jelentkezés a **Pályamesternél.**

Középiskolát végzett,
irodai és gépirónói állást
KERESSEK mielőbbi belépésre.
Cím a kiadóhivatalban.

Hirdelmény.
A **Mohácsi Legelőközbirtokosság Legeltetési Társulata** vezetősége ezúton is felhívja az érdekelteket birtokosokat, hogy az 1943. évi tisztajelvény felosztásának kifizetését **folyó hó 15-én megkezd.** A kifizetést hivatalos helyiségében (Kazinczy utca 14. szám alatt) délután 8 órától 12 óráig, folyó hó 20 ig mindennap, míg azontúl csak szombati napokon eszközöl.
Mohács, 1944 május hó 10. én.
Varga Pál
elnök.

ELADÓ békebeli, még nem használt
sátorponyva
5x6 méteres sátorfával.
Tomori utca 5. szám alatt.

ZRINYI UTCA 17. számú
ház eladó.
Érdeklődni lehet: *Húsz Istvánnál.*

OMNIA FILMSZÍNHÁZ
Május hó 14—15
Fények az éjszakában
Május 16—18
Csodarepülő

Molyzsák
Fridrich Oszkár
könyvkereskedő, Mohács